

MENNESKERET & VRANG

ANALYSE OG DEBAT

5. ÅRGANG, NR. 2, APRIL 2005

Leder:

Jura som demokratisk fundament

De politiske vinde blæser for tiden ind over juraen, og der bliver debatteret om hvad, der henholdsvis hører hjemme i det juridiske og det politiske. Men i debatten omkring de randområder af sager, der ryger til internationale

domstole, forsvinder det store perspektiv.

Den eneste måde at sikre menneskers rettigheder er gennem bindende jura. Meningen med juraen er, at den især skal beskytte minoriteters rettigheder. Dette er et grundlæggende princip, der skal give alle adgang til en retfærdig behandling uanset køn, etnicitet, race mv.

Man kan ikke overlade befolkningers liv og skæbne i hænderne på et politisk grundlag alene. Hvis det bliver politiske holdninger, der frit får lov at sætte dagsordenen på bekostning af juraen, er det de gældende politiske holdninger og herskende normer, der kommer til at diktere menneskers rettigheder. Hvis ikke stater eller beslutningstagere er bundet af en jura, der sikrer menneskers minimumsrettigheder, er der ingen garanti for justits overfor krænkere og ingen garanti for tryghed for dem der er mest udsatte.

Det er skadeligt for folkeretten, at USA ikke tilslutter sig ICC (International Criminal Court). Uden USA's medvirken, er det internationale retssamfund handicappet og mangler den nødvendige rækkevidde.

Ligesom USA er visse af Englands tiltag omkring national sikkerhed og terror-forebyggelse yderst betænkelige. Uden tidsgrænse kan terror-mistænkte blive holdt varetægtsfængslet i årevis uden retssag.

I begge tilfælde taler vi om stater på det inderste led af den demokratiske kæde; lande der burde gå forrest med at promovere basal og anstændig retspraksis.

De nødvendige reformer af FN ser nu ud til at blive til noget. Kofi Annan opremsede for nylig i sin tale i FN's forsamling en række vigtige punkter, som FN i fremtiden skal fokusere på. Blandt disse var bl.a. menneskerettighederne og en styrkelse af IAEA (det Internationale Atom Agentur). Sidstnævnte er en væsentlig del af fokusområderne, da spredningen af nuklear teknologi øger risikoen for produktion af atomvåben og adgang til disse. Sprængning af atomvåben er en krænkelse af folkeretten, alene fordi den nødvendigvis går ud over uskyldige mennesker.

Med et nyt FN-design hvor flere lande skal være permanente eller semipermanente medlemmer af sikkerhedsrådet og antallet af medlemmer øges, får vi endelig et fornyet FN, der langt om længe kan træde ud af 2. verdenskrigs skygge og tage kampen op med de globale problemer vi står overfor.

Et lands demokratiske formåen er aldrig mere legitim end dets jura og evne til at yde beskyttelse til dets borgere. Hele fundamentet for demokratiet bygger på et sæt af retslige spilleregler, der skal sikre den enkelte borger retfærdighed, på samme vis som den skal yde dets borgere beskyttelse. Politik og Jura er to forskellige ting, men på mange måder bærer juraen den kim i sig, der skal sikre demokrati og godt politisk lederskab.

*Ole Espersen, professor, dr. jur.,
formand for Den danske Helsinki Komité*

Kolofon:

Dette nyhedsblad udgives af Den Danske Helsinki Komité for Menneskerettigheder, som er en selvstændig, frivillig organisation, der arbejder for styrkelsen af demokrati, menneskerettigheder og mindretalsbeskyttelse i OSCE-regionen. Komitéen er medlem af The International Helsinki Federation for Human Rights, IHF, som er paraplyorganisation og internationalt sekretariat for de 41 nationale Helsinki Komitéer.

Nyhedsbladet bringer artikler om menneskerettighedsspørgsmål i Danmark og andre OSCE-lande, formidler nyheder og rapporter fra Den Danske Helsinki Komités egne projekter og viderebringer nyheder fra andre nationale Helsinki Komitéer, fra IHF samt fra andre menneskerettighedsorganisationer, alt sammen med det formål at skabe opmærksomhed om menneskerettighedsproblemer især indenfor OSCE-regionen. Nyhedsbladet udkommer i 200 eksemplarer 6 gange årligt. Indlæg og bidrag kan sendes til bladets redaktion: Den danske Helsingki-komité, Gothersgade 89, 1123 København K, eller på Helsingki Komitéens email: main@helsinki-komiteen.dk mærket "Nyhedsblad". Deadline for næste nummer er 1. maj 2005.

Bladet kan også læses på komiteens hjemmeside: www.helsinki-komiteen.dk.

Artikler og andre bidrag tegner ikke nødvendigvis Den Danske Helsinki Komité og redaktionens holdninger. Redaktør af bladet er Niels Groth (der er ansvarlig over for presseloven); i redaktionen i øvrigt sidder Ruth Gunnarsen, Carl Erik Foverskov, Mads Fleckner, Anne-Marie Vestergaard, Annette Skov, Morten Pedersen og Gert Poder. Bladet sættes op af Rune Brandt Larsen. Trykt hos Tryk 16, Fiolstræde 10, København.

Indhold:

Ole Espersen, Komitéens formand	Leder: Jura som demokratisk fundament	s. 1
Henrik Døcker, forfatter, journalist med speciale i menneskerettigheder	Menneskerettighederne i kritisk belysning	s. 3
Peter Taksøe-Jensen, chef for Udenrigsministeriets juridiske tjeneste	FN, terrorisme og menneskerettigheder	s. 5
Christoffer Badse, cand.jur., fuldmægtig, Institut for Menneskerettigheder	EU's charter om grundlæggende rettigheder	s. 7
Anne-Marie Vestergaard, Cand.mag, ph.d.stud	Ytringsfrihed og tolerance	s. 9
Ruth Gunnarsen, medlem af FN-forbundets repræsentantskab	FN's sikkerhedsråd	s. 10
Akhmed Zakajev, minister for kultur, information og presse, Den Tjetjenske Republik Ichkeria	Mindeord for Aslan Maskhadov	s. 11
Redigeret af Gert Poder, journalist	Indgreb mod polsk ytringsfrihed	s. 12
Signe Trier, cand.mag	Oplæg til og program for konference om ytringsfrihed i Rusland og Belarus	s. 14
Pressemeddelelse fra Amnesty International	Politivold i Frankrig	s. 14
John Philip, Professor, dr.med	Råb op og sig stop! Lægers ytringsfrihed i krise	s. 16
Gert Poder, journalist	Undtagelsen - roman af Christian Jungersen	s. 17
Ole Richter, daglig leder	Nyt fra sekretariatet	s. 19
Frederik Stjernfelt,	Oplæg til debatmøde	s. 19
	Mødekalender	s. 20

Menneskerettighederne i kritisk belysning

Af Henrik Døcker, forfatter, journalist med speciale i menneskerettigheder

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg blev et hedt debatemne efter at professor, dr. jur. Mads Bryde Andersen i Berlingske Tidende (13.3.) gav den et skud for oven: Dens afgørelser er politiske, den "blander sig" i alt muligt, dommerne er enevældige (vi - danskere - kender dem ikke, "hverken som mennesker eller jurister"), de er "politiske overdommere", deres magt "udøves uden nogen reel politisk efterprøvelse", "politiske emner forvandles til juridiske" og mere af samme skuffe. Professoren fandt hurtigt nogle uventede forbundsfæller.

Første overraskelse efter kronikken var, at flere politikere viste en forbavsende forståelse for professorens "grausame Salbe": Justitsminister Lene Espersen fandt det pludselig "mærkeligt", at man ikke drøftede nogle af domstolens mange domme (der afsiges ca. 700 om året), og lederen af den danske delegation til Europarådet, Hanne Severinsen, fik pludselig den tanke, at vi skal passe på, at menneskerettighederne ikke bliver for udvandede. Det er tilladt at gisne om, at de skulle have haft forhåndskendskab til kronikken, men der foreligger intet herom.

Dernæst kan man gruble over Bryde Andersens motiv. Han har ganske vist én gang tidligere luftet lignende synspunkter og fået ørene i maskinen. Nu er hans juridiske speciale hverken stats-, folke- eller menneskeret, så hvorfor lige ham? Af Berlingske Tidende 18.3. fremgår, at han blot skulle være drevet af samfundsen-gagement. Der er da heller ingen umiddelbar anledning eller årsag til lige nu at give Strasbourg-domstolen et hak i tuden. Men det står fast, at en række fremtrædende jurister, såvel på universitet som blandt dommere, stillede sig negativt, da Danmark i 1992 inkorporerede Den Europæiske Menneskerettighedskonvention af 1950 i dansk lov. Selv om denne inkorporering efter en del juristers mening i virkeligheden ikke ændrede noget særligt.

Højesteret har pligt til at følge med i afgørelserne fra Strasbourg og er klart blevet påvirket af en række Strasbourg-domme om udvisning af kriminelle udlændinge - danske landsretsdomme er i en del tilfælde derfor blevet omgjort og udvisningen annulleret. Sådanne ek-

sempler nævner Bryde Andersen mærkværdigvis ikke - hans ærinde synes på en måde større. Det er en kendsgerning, at Højesterets dommere har fået en ekstra arbejdsbyrde ved at skulle følge med i en kolossal mængde menneskerettighedsstof, fordi man så vidt muligt skal undgå, at Danmark af Strasbourg-domstolen findes skyldig i menneskerettighedskrænkelser. Dette kunne måske gå ud over højesteretsdommernes mange vellønnede bibeskæftigelser? Det skulle være mærkeligt, om den juridiske professor ikke havde drøftet dette emne med en højesteretsdommer i ny og næ?

Han ønsker, at domstolen alene skal beskæftige sig med krænkelser af "fundamentale retsprincipper", men alle de ca. 30 menneskerettigheder, der er opregnet i konventionen og dens tillægsprotokoller er fundamentale. Han har siden hen eksemplificeret sådanne fundamentale retsprincipper ved at nævne forbuddet mod tortur, censur og vilkårlig fængsling. Med andre ord alene krænkelser fra hvad man kunne kalde den politiske sfære. Hvordan Bryde Andersen kan tro, at "historiens hjul" skulle kunne drejes baglæns til en sådan urimelig forenkling af menneskeretsbegrebet er gådefuldt.

Når Bryde Andersen har efterlyst en politisk debat om Strasbourg-domstolens afgørelser, så skyldes det ifølge professoren, at menneskeretsdomstolen "driver politik" "uden nogen reel politisk efterprøvelse". Han synes at negligere, at Europarådet, der, om man så må sige, har stået fadder til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, har et organ ved navn Den Parlamentariske Forsamling, hvori politikere fra alle Europarådslandene har sæde. Det er denne forsamling, der har vedtaget konventionen og dens efterhånden mange tillægsprotokoller. Alle de 46 europæiske retsstater, der er bundet af konventionen, har i princippet også tilsluttet sig det hæderkronede gamle princip om magtens tredeling i den lovgivende, udøvende og dømmende magt. Det er, bevares, af nyere dato (50 år gammelt) at man så også har internationale menneskeretsdomstole. Men den form for dømmende magt, de udøver, er indtil nu blevet respekteret. Tredelingsprincippet ville bryde sammen, hvis en stat, når den følte sig trådt over tæerne af Strasbourgs-domstolens afgørelser, skulle kunne negli-

(Fortsættes på side 4)

(Fortsat fra side 3)

gere disse og f.eks. nægte at betale et menneskeretsoffer godtgørelse.

Det er som om Bryde Andersen totalt vil afskaffe den røde tråd, der er gået i internationalt samarbejde mellem staterne i de sidste 60 år: Forsøgene på at 'eksportere' retsstatsideen, herunder respekten for de efterhånden veldefinerede menneskerettigheder, til internationale fora, således at staterne her kontinuerligt gennem traktater folkeretligt bindes til at overholde menneskerettighederne. Samtidig er skabt en international solidaritet, der f.eks. har manifesteret sig i at Danmark som stat har været med til at indklage Grækenland og Tyrkiet for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Han vil have, at danske domstole skal have "større frihed til at tage afstand fra domstolens afgørelser", det vil reelt sige trække dommene fra Strasbourg ud af den dømmende magts sfære. Men realiteten er, at disse domme i vidt omfang er omgørelser (moderationer) af nationale højesteretsdomme - så at sige det allersidste punktum i sager, der ofte - alt inklusive - har strakt sig over en halv snes år.

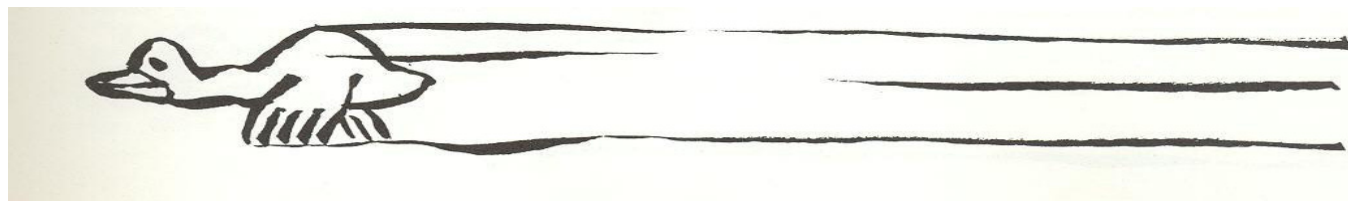
I domstolens ca. 50-årige levetid har det dog ikke kunnet undgås, at en del bagatelsager er blevet ført helt til doms. Men dette vil i fremtiden kunne begrænses, efter at domstolen ved en ny tillægsprotokol får ret til at frasortere sager, hvori der kun er medgået et uvæsentligt tab og sager, hvor større principper ikke står på spil. Nogle af de (meget få) sager, Bryde Andersen nævner i kronikken, forekommer mig ikke uvæsentlige: Ved Strasbourg-dommen om Monaco-prinsessen Caroline blev det fastslået, at selv fyrstelige personer har krav på engang imellem at blive ladet i fred af aggressive pressefotografer, og ved en dom fra Andorra, at et adoptivbarn har

samme arveret som et ægtebarn.

En lang række domme i Strasbourg drejer sig ikke mindst om, at mange borgere i Europa lider under, hvad jeg vil kalde forbryderisk ineffektive domstole; sagerne tager aldrig en ende - det kan mennesker i så forskellige lande som Italien, Frankrig og Polen tale med om. I Rusland er det store problem, at domme ikke føres ud i livet. Så kan det jo være lige meget, om man har fået medhold. Skal det ikke mere være en menneskeret at kunne få sin sag prøvet ved domstolene? Er det ikke udtryk for civiliseret tankegang, at det internationale system kan hjælpe borgere, der kommer til kort i deres eget utilstrækkelige retssystem? Alle disse græsselige krænkelser udspilles fjernt fra Danmark, men internationaliseringen, trafikken af mennesker og varer over grænserne, gør dem også til vores anliggende.

Danmark hører til "de artige elever": Kun en håndfuld sager vedrørende os er bragt til doms i Strasbourg, og Danmark har tabt under ti af dem. Vi har tit talt om, at vi gerne vil være foregangsland i denne verden: Så koster det altså også noget arbejde at holde sig på demokratiets og menneskerettighedernes smalle sti.

P.s. For resten er den store dansk-sprogede og ajourførte kommenterede udgave af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention ved Peer Lorenzen, Lars Adam Rehof, Tyge Trier, Nina Holst-Christensen og Jens Vedsted-Hansen på i alt 1034 sider (Jurist- og Økonomiforbundets Forlag) nylig udkommet (to bind) - med myriader af informationer om Strasbourg-domstolens afgørelser/udlægninger af de godt 30 europæiske menneskerettigheder. Hvor mange af disse domme, der kan kaldes udtryk for 'utilladeligt' dynamiske, skal jeg ikke kunne sige!

Tegning: Peter Lautrop

FN, terrorisme og menneskerettigheder

af Peter Taksøe-Jensen, chef for Udenrigsministeriets juridiske tjeneste

"FN må fortsat insistere på, at vi ikke i kampen mod terrorismen kan gå på kompromis med de centrale værdier, som FN står for (retsstaten, beskyttelsen af civile, gensidig respekt mellem folk med forskellig tro og kultur). Særligt må menneskerettighederne og retsstaten altid nyde beskyttelse". Det var et af de centrale budskaber fra FN's generalsekretær, Kofi Annan, da han den 10. marts i Madrid fremlagde sine principper for en samlet FN strategi mod terrorisme. Strategien bygger på 5 elementer (de 5 d'er):

- at forebygge ("dissuade") rekruttering til terrorisme
- at afskære ("deny") terrorister evnen til at udføre terrorangreb
- at afskrække ("deter") stater fra at støtte terrorister
- at udvikle ("develop") staters kapacitet til at bekæmpe terrorisme
- at forsvare ("defend") menneskerettigheder i kampen mod terror.

Med talen fastlægger FN's generalsekretær rammerne for et engagement af hele FN-systemet i kampen mod terrorisme. Efter terrorangrebene i USA i 2001 har det – ud over FN's generalforsamling – især været FN's Sikkerhedsråd, der har engageret sig i terrorbekæmpelsen. Udenrigsminister Per Stig Møller mødtes med Kofi Annan i New York den 4. marts i år. Ved den lejlighed overrakte udenrigsministeren et papir til generalsekretæren med en række anbefalinger til udformningen af FN's antiterror strategi. Disse anbefalinger blev til under en rundbordsdiskussion, som Udenrigsministeriet og den britiske ambassade i København afholdt den 18. februar i København med deltagelse af en række terror eksperter med det formål at komme med konkrete ideer til en strategi.

I papiret anbefales det bl.a. at hele FN-systemet skal engageres i kampen mod terrorisme. Også FN's programmer, som UNDP, bør integrere terrorbekæmpelse i deres arbejde. Der blev peget på behovet for en koordinerende mekanisme i FN-sekretariatet, der skal sikre sammenhæng i FN's indsats. Civilsamfundet skal inddrages i bekæmpelsen af terrorisme. Det er vigtigt, at verdens stater, organisationer og civilsamfund samles om det budskab, at terrorhandling er uacceptabel, uanset hvilket motiv, der ligger bag. Det blev også anbefalet, at FN bør vejlede medlemslandene i, hvordan de

sikrer overholdelse af menneskerettigheder i deres indsats mod terrorisme. FN og især Komiteen for terrorbekæmpelse (CTC) skal formidle teknisk bistand til de lande, der har viljen men ikke den nødvendige kapacitet til at bekæmpe terrorisme. I den forbindelse bør der være øget fokus på sammenhængen mellem bistand til indsatsen mod terrorisme og generel udviklingsbistand til fremme af god regeringsførelse, demokrati, retsstat og menneskerettigheder.

En del af baggrunden for, at vi fra dansk side tog initiativ til søge at påvirke udformningen af FN's omfattende anti-terrorstrategi, er Danmarks medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. Danmark blev sidste år indvalgt i Rådet for en toårig periode med virkning fra 1. januar 2005. Danmark opnår medlemskab af Sikkerhedsrådet ca. hvert 20 år som led i en nordisk rotationsordning. Vi har tidligere været medlem i 1953-54, 1967-68 og i 1985-86.

FN's sikkerhedsråd består af 15 medlemmer, hvoraf de 5 (USA, Rusland, Kina, Frankrig og Storbritannien) er faste medlemmer, mens de øvrige ti vælges for en toårig periode. Ifølge FN-pagtens artikel 24 har Sikkerhedsrådet fået overdraget hovedansvaret for opretholdelse af mellemfolkelig fred og sikkerhed. Sikkerhedsrådet definerer hvilke sager, der udgør en trussel mod international fred og sikkerhed og dermed bliver genstand for behandling i Rådet. FN-pagten tillægger i kapitel VII Sikkerhedsrådet kompetence til at iværksætte bindende foranstaltninger, der enten kan tage form af økonomiske eller politiske sanktioner rettet mod staterne, men også – bl.a. i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme – mod individer eller bemyndigelse af magt-anvendelse. Arbejdet i Sikkerhedsrådet er især præget af de mange konflikter i Afrika og har udviklet sig væsentligt siden den kolde krigs ophør. Det giver sig blandt andet udslag i, at antallet af FN's sikkerhedsrådsresolutioner har været stærkt stigende.

Medlemskab af FN's Sikkerhedsråd indebærer også medlemskab af Sikkerhedsrådets underkomiteer. Disse komiteer og arbejdsgrupper, der normalt er etableret i medfør af en Sikkerhedsrådsresolution, har som hovedregel til formål at overvåge og sikre gennemførel-

(Fortsættes på side 6)

(Fortsat fra side 5)

sen af de sanktionsregimer og tiltag mod terrorisme, der er iværksat af Sikkerhedsrådet. Som eksempel kan nævnes, at Sikkerhedsrådet har etableret tre underorganer, der befatter sig med bekæmpelse af terrorisme. Det drejer sig om den såkaldte 1267-komité (opkaldt efter den relevante sikkerhedsrådsresolution), hvis formål er at overvåge medlemsstaternes efterlevelse af de foranstaltninger, som Sikkerhedsrådet har iværksat mod Taliban-styret og Al-Qaida. Komiteen har blandt andet mandat til at foretage ændringer i listen over de organisationer og personer, der er omfattet af sanktionsregimet. Sikkerhedsrådet vedtog kort efter 11. september 2001 resolution 1373, der på skelsættende vis pålægger FN's medlemsstater at iværksætte en lang række bl.a. lovgivningsmæssige tiltag i terrorbekæmpelsesøjemed. Sikkerhedsrådet besluttede samtidig at nedsætte en komité, FN's antiterrorkomité (CTC), til at overvåge staternes gennemførelse af de mange forpligtelser i resolution 1373. Det er den komité, som Danmark overtager formandskabet for den 1. april i år. Endelig har Sikkerhedsrådet på russisk initiativ besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe (1566-arbejdsgruppen), der har fået opdrag at undersøge mulighederne for yderligere at styrke FN's tiltag overfor terrorister og terrorgrupper.

Regeringen har fastlagt en række overordnede prioriteter for det danske medlemskab for sikkerhedsrådet. Det drejer sig bl.a. om konfliktløsning i Afrika, styrkelse af FN's generelle værktøjer til konflikthåndtering samt styrkelse af FN's arbejde med terrorbekæmpelse.

Terrorbekæmpelsen skal styrkes for det første ved et bedre samarbejde og synergi bl.a. mellem FN's Sikkerhedsråds underkomiteer og ved inddragelse af de øvrige FN-organer inden for rammerne af deres mandater. For at sikre legitimitet og opbakning bag FN er det ligeledes vigtigt, at der er åbenhed omkring arbejdet, ligesom inddragelse af de regionale organisationer spiller en væsentlig rolle. Styrket inddragelse af regionale og subregionale organisationer vil ydermere fremme spredningseffekten af konkrete indsatser.

For det andet er der behov for fokusering og evaluering. I CTC og til dels Al Qaida/Taliban-komiteen bør

arbejdet fokuseres på de lande, der har problemer med at leve op til deres forpligtelser. I første omgang skal der være fokus på de lande, der vil, men ikke har kapaciteten til at opfylde forpligtelserne i resolution 1373. Der vil også være behov for at styrke dialogen og efter behov det politiske pres på de lande, hvor det ikke udelukkende er et spørgsmål om manglende kapacitet. For at sikre en ensartet tilgang til vurdering af landenes efterlevelse, bør der etableres standarder inden for de forskellige områder.

For det tredje skal formidlingen af teknisk bistand til FN's medlemslande, der tager sigte på at styrke disse landes kapacitet til at opfylde forpligtelserne i resolution 1373. Danmark vil arbejde aktivt for at udvikle CTC's rolle som formidler og rådgiver om bistand i denne sammenhæng. CTC skal medvirke til at identificere bistandsbehov samt donorlande og organisationer, som er villige og i stand til at yde den konkrete bistand.

Endelig er det en dansk prioritet at arbejde for at sikre respekt for menneskerettigheder og de fundamentale frihedsrettigheder i FN's arbejde med terrorbekæmpelse. Placeringen i CTC's sekretariat af en menneskerettighedsekspert er et vigtigt element i dette arbejde. En vigtig opgave for denne ekspert vil være at rådgive staterne om menneskerettighedsspørgsmål, f.eks. når de skal gennemføre lovgivning om gennemførelse af FN forpligtelserne. Det er endvidere tanken, at CTC skal styrke samarbejdet med FN's menneskerettighedshøjkommissærs kontor i Geneve. Danmark vil arbejde for, at menneskerettighedsaspekter af terrorbekæmpelsesarbejdet inddrages i CTC's dialog med medlemslandene. Et andet vigtigt element er en styrkelse af individets rettigheder i forbindelse med FN's terrorliste. I Al Qaida/Taliban-komiteen og 1566-arbejdsgruppen vil Danmark arbejde for at fremme retssikkerhedshensyn i forbindelse med arbejdet med terrorlisten. En mulighed er udviklingen af en form for mekanisme, der åbner bedre mulighed for at fjerne personer fra listen. En anden tanke er etablering af en egentlig ombudsmandsinstitution med den opgave at varetage retssikkerhedshensyn for de personer, der blive direkte ramt af FN's sanktionsregimer.

EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder

Placering i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Af Christoffer Badse, cand. jur. fuldmægtig, Institut for Menneskerettigheder

Traktaten om en forfatning for Europa

Den første hindring på den lange vej mod Traktaten om en forfatning for Europa (forfatningstraktaten) blev overvundet, da Spanierne den 20. februar som de første gik til stemmeurnerne, og 76,7 procent stemte ja ved en vejledende folkeafstemning. Valgdeltagelsen var kun på 42,3 procent på trods af, at de fleste politiske partier og medier var enige om at anbefale et ja.

Folkeafstemningen var en del af den proces, som begyndte ved undertegnelsen af Forfatningstraktaten den 29. oktober 2004 i Rom. Herefter skal de 25 medlemslande inden for to år tiltræde traktaten. Forfatningstraktaten træder først i kraft, såfremt samtlige lande i EU har tiltrådt traktaten i overensstemmelse med hvert lands egne nationale forfatningsmæssige bestemmelser. Det kan betyde bindende eller vejledende folkeafstemninger eller blot, at parlamentet vælger at ratificerer traktaten. Udgangspunktet er, at traktaten derefter vil træde i kraft den 1. november 2006.

I alt forventes 10 vejledende og bindende folkeafstemninger om traktaten i landene: Tjekkiet, Danmark, Frankrig, Irland, Luxembourg, Holland, Polen, Portugal, Spanien og Storbritannien. De alvorligste forhindringer for, at Traktaten om en forfatning for Europa bliver en realitet, er således især de folkeafstemninger, som er bindende, for så vidt angår medlemsstatens holdning til tiltrædelse af forfatningstraktaten. Disse lande er: Portugal, Polen, Irland, Frankrig, Tjekkiet og Danmark. Den danske folkeafstemning vil allerede finde sted den 27. september 2005 - forhåbentlig efter en folkelig debat.

Charteret om Grundlæggende Rettigheder

Forfatningstraktaten afklarer ikke bare EU's mål og opbygning i ét grunddokument, men indeholder også et detaljeret rettighedskatalog i traktatens del II, Charteret om Grundlæggende Rettigheder. Charteret består af en præambel og 54 artikler med konkrete rettigheder, som er samlet i seks kapitler om værdighed, friheder, ligestilling, solidaritet, borgerrettigheder og retfærdighed i rets-

systemet.

Charteret bestemmer i detaljer medlemslandenes forpligtelser i forhold til EU's værdier: Frihed, demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper, herunder særligt den menneskelige værdighed, mindretalsrettigheder, ligestilling og respekt for det enkelte menneske i et pluralistisk samfund, som er præget af tolerance og solidaritet. Med forfatningstraktaten indskrives chartret direkte i det nye traktatgrundlag og får dermed retligt bindende virkning ved traktatens ikrafttræden.

Nyskabelser

Mange af Charterets bestemmelser er baseret på bestemmelserne i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og de tilhørende protokoller og har samme betydning og omfang.

Derudover nævnes i de forklarende bemærkninger til Charteret: Europarådets konvention om Menneskerettigheder og Biomedicin, Europarådets konvention om elektronisk databehandling og personoplysninger, Den Reviderede Europæiske Socialpakt, Den Europæiske Socialpakt, diverse EU-direktiver og forordninger (særligt om arbejdstageres rettigheder), FN's Børnekonvention, FN's Konvention om Civile og Politiske Rettigheder, Genève-konventionen om flygtninges retsstilling, samt principper og bestemmelser efter EF-traktaten og europæiske forfatninger, samt retspraksis fra Strasbourg og Luxembourg.

Charteret udvider ikke anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens kompetencer og skaber ingen nye kompetencer og opgaver for EU. Det ændrer heller ikke på de fastlagte kompetencer og opgaver, der er fastlagt i andre dele af forfatningstraktaten.

Derimod vil Traktaten blandt andet betyde, at EU som institution skal tiltræde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvilket vil betyde, at Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg kan behandle klager over EU. Denne væsentlige nyskabelse betyder, at Strasbourg-domstolen bliver ekstern kontrolinstans af EU's overholdelse af menneskerettighederne som angivet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. For-

(Fortsættes på side 8)

(Fortsat fra side 7)

melt set bliver EU forpligtet til at overholde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. EF-domstolen i Luxembourg og Strasbourg-domstolen skal føre en regelmæssig dialog, og det er hensigten, at denne dialog kan uddybes ved EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Derudover synliggør og samler Charteret de menneskerettighedsforpligtelser, som medlemsstaterne har anerkendt via Europarådet og FN, samt medlemslandenes egne forfatningsmæssige traditioner. Charteret indeholder derfor både rettigheder af civil og politisk karakter såvel som rettigheder af økonomisk, social og kulturel karakter. Men som udgangspunkt er der ikke tale om nye eller udvidede rettigheder.

I forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder Charteret dog yderligere rettigheder og principper. Særligt kan nævnes arbejdstageres sociale rettigheder, databeskyttelse, biomedicinsk etik, retten til en god forvaltningsskik i EU's institutioner og et højt miljøbeskyttelsesniveau, samt forbrugerrettigheder.

Både efter præamblen og efter de enkelte artikler, samt efter forklarende bemærkninger til Charteret er det tydeligt, at både Luxembourg-domstolen og Strasbourg-domstolens retspraksis og dennes udvikling nøje skal følges i fortolkningen af Charteret. Derved er den forsatte dynamiske fortolkning af rettighederne, samt fokus på samspillet mellem de to domstole, understreget.

Luxembourg -domstolens rolle i fortolkningen af menneskerettigheder

Virksomheder og borgere har kun i begrænset omfang mulighed for at få en sag behandlet direkte ved Luxembourg-domstolen. Personer skal være umiddelbart og individuelt berørt af retsakter udstedt af en EU-institution.

Mener man, at en dansk myndighed eller virksomhed handler i strid med en EU-regel, kan man bringe sagen for en dansk domstol, idet Fællesskabsretten har direkte virkning i medlemsstaterne og forrang for national ret. Dette betyder, at borgere i EU kan henvise til EU-retsakter under sager ved nationale domstole og stille

krav om, at nationale bestemmelser ikke bruges mod dem, hvis de nationale bestemmelser strider mod fællesskabsretten.

Luxembourg-domstolen har for længst anerkendt den specielle betydning af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og de forskellige EU-traktater har også stillet krav om, at Luxembourg-domstolen skal anvende menneskeretlige standarder i fortolkningen af fællesskabsretten. Selvom Luxembourg-domstolen har fulgt Strasbourg-domstolen, har der dog også været eksempler på sammenlignelige sager, som er faldet forskelligt ud. Dette har eksempelvis været tilfældet i sager om ransagning af erhvervslokaler. I andre sager har EF-domstolen været indstillet på at give borgeren en bedre beskyttelse end den, de sandsynligvis ville have opnået med en dom fra Strasbourg. Et eksempel herpå er retten til fri bevægelighed. Sådanne forskelle kan heller ikke undgås i fremtiden, men udgør en udfordring for begge domstole.

Charteret er tydeligt inspireret af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Rettigheder, der også er garanteret ved Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, har som minimum tilsvarende rækkevidde efter Charteret. Dette forhindrer dog ikke Charteret i at give en mere omfattende beskyttelse. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention skal således stadig sikre den menneskeretlige minimumsstandard, som alle medlemsstaterne er forpligtet af.

Juridisk bindende afgørelser og sociale rettigheders judiciabilitet

Selvom Charteret mere er en samling af eksisterende rettigheder, vil der med Luxembourg-domstolens mulighed for at afsige retligt bindende domme alligevel være en ændring med hensyn til den praktiske implementering og fortolkning af medlemsstaternes forpligtelser, særligt vil økonomiske, sociale, og kulturelle rettigheder og forbuddet mod diskrimination opnå en styrket position. Der sondres dog stadig mellem rettigheder og principper, hvor principper skal gennemføres ved retsakter og kun får betydning for domstolene, når disse fortolkes.

(Fortsættes på side 9)

Ytringsfrihed og tolerance

Universitetet markerer sig

Af Anne-Marie Vestergaard, skribent og underviser

Den 24. februar afholdt Københavns Universitet en storstilet konference med en imponerende række af oplægsholdere. Temaet var universitetets forskning og uddannelse, anledningen et overfald sidste efterår på en underviser fra Carsten Niebuhr Institutet. De tre volds-mænd ville angiveligt straffe underviseren for at have læst op af Koranen i en undervisningstime, hvilket han med sin blandede baggrund og status som vantro ifølge deres rigide opfattelse af islam ikke måtte.

Konferencen bød først på to udenlandske oplægsholdere, marokkanske Rajaa El-Mekkaoui og libanesiske Youssef Choueiri (professor på Oxford). Den første fortalte om ytringsfrihed, rationalitet og viden indenfor islam. Hun understregede vigtigheden af dialog og samtale. Den anden talte om islams mange ansigter, hvor hovedvægten lå på muligheder for fortolkning samt en nødvendig afvisning af fortidigt og umoderne tankegods. Problemerne med udvikling af demokrati i den arabiske verden

havde først og fremmest sociale og økonomiske årsager.

Resten af dagen var tætpakket med oplæg fra danske forskere, hvor en masse forskellige vinkler blev anlagt på tolerance og ytringsfrihed - samt på forholdet mellem religion og viden - i og udenfor universitetets mure. Nogle overskrifter: "Ytringsfrihed - juridisk set", "Dissidens", "Akademiske tabuer", "Grænser for biomedicin?", "Gud og Darwin", "Akademisk frihed i historisk perspektiv". Minoritetsforskeren Helen Krag var sidste oplægsholder. Gribende var hendes skildring af de vanskelige forhold for forskning i den tjetjenske minoritet. I hendes beretning dominerede de personlige oplevelser af et smadret land.

Det var en tankevækkende og skræmmende afslutning på en universitetskonference: En dansk forsker pålægger reelt sig selv begrænsninger, fordi hun af de russiske myndigheder bliver betragtet som en terrorist.

(Fortsat fra side 8)

Principperne giver derfor ikke anledning til direkte krav på aktiv handling fra EU's eller det enkelte lands side. Dette får betydning for fortolkningen af bestemmelserne om eksempelvis ældres rettigheder og integration af mennesker med handicap, samt princippet om et højt miljøbeskyttelsesniveau. Elementer af princip og rettighed findes i bestemmelsen om ligestilling mellem mænd og kvinder, retten til familieliv og arbejdsliv, samt social sikring og social bistand.

I modsætning til FN-komiteernes afgørelser, der ikke er juridisk bindende, er Luxembourg-domstolens afgørelser ligesom Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols juridisk bindende. Dette burde medføre en øget grad af judiciabilitet (muligheden for at støtte ret på en bestemmelse), især for økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og andre rettigheder som især er i fokus i FN's og Europarådets forskellige menneskerettighedskonventioner (udover Den Europæiske Menneskerettighedskonvention). En øget grad af judiciabilitet for disse rettigheder vil være i overensstemmelse med princippet om menneskerettighederne som udelelige, ind-

byrdes forbundne og indbyrdes afhængige, hvilket er særligt relevant især set i lyset af, at der i FN-regi for øjeblikket diskuteres en individuel klageadgang til FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle rettigheder.

Dette vil naturligvis også have en afsmittende effekt på nationale domstole og andre retsanvendende myndigheder samt praktikere i medlemsstaterne, som udover at forholde sig til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention også bliver nødt til at forholde sig til dette nye, juridisk bindende regelsæt. Selvom FN konventionerne og andre af Europarådets konventioner naturligvis også er juridisk bindende, kan man erfaringsmæssigt spore et mere "afslappet" forhold til de internationale forpligtelser, hvis der ikke er knyttet et kontrolorgan til konventionen, der kan afsige juridisk bindende afgørelser i konkrete sager.

Derfor kan Charteret om Grundlæggende Rettigheder, vise sig at blive endog særdeles betydningsfuldt i arbejdet med menneskerettigheder og forhåbentligt placere EU som en væsentlig aktør i den retlige gennemførelse af menneskerettighederne som udelelige, indbyrdes forbundne og indbyrdes afhængige.

FN's Sikkerhedsråd - om revision

Ruth Gunnarsen, medlem af FN-forbundets repræsentantskab

Da Anden Verdenskrig sluttede, ønskede mange at undgå fremtidige krige. Man oprettede FN med en pagt, der ville være svær at ændre; man ønskede et stærkt verdenssamfund - det havde man som bekendt også ønsket efter første verdenskrig med Folkeforbundet. Dette fejlede især på grund af beslutningsprocedurerne i forbundet. Her havde alle medlemslande nemlig veto-ret.

Demokrati i det internationale samfund er uhyre vigtigt. FN må have et demokratisk Sikkerhedsråd.

Da FN blev oprettet var der 58 medlemslande. Sikkerhedsrådet blev øverste myndighed. Her blev krigens 5 erkendte sejrherre - Storbritannien, Frankrig, Sovjetunionen, USA og Kina permanente medlemmer med vetoret. Rådet har 10 andre medlemmer som skal vælges hvert andet år.

Vore forhåbninger ved FN's oprettelse var, at man kunne få alle koloniseringsmagter til at opgive deres kolonier, så hele verden kunne forenes på demokratisk vis. Talstørrelserne for at alle verdens indbyggere kunne blive repræsenterede var "blot et spørgsmål om teknikaliteter", sagde vi dengang, selvom vi officielt fandt os i, at hvert land havde én stemme i Generalforsamlingen uanset landets størrelse eller bruttonationalprodukt. USA havde samme stemmевærdi som Luxemburg.

Nu er kolonierne stort set alle frie og FN har 191 medlemmer. Stemmeretten i Sikkerhedsrådet er stadig højst udemokratisk især i forhold til de fattige lande. Da det netop er spørgsmålet om "rig-fattig", der kan true verdensfreden, må vi tage hensyn hertil, når Sikkerhedsrådet nu endelig skal revideres.

Umiddelbart springer uretfærdigheden stærkt i øjnene, når man læser referater fra rådet, hvor Frankrig og England begge bliver hørt og eventuelt også EU. Ville det dog ikke være bedre om regionerne opsamlede og samarbejdede holdningen i de enkelte store regioner. (USA, Den afrikanske Union, EU ...) FN-systemet har her allerede gode erfaringer med regional repræsentation i ECOSOC - Det økonomiske og sociale råd.

I regionerne arbejder man allerede mange steder

med at involvere grupper af mindre befolkninger. Beslutninger ligger ikke altid hos staterne. Stater har varierende antal indbyggere og tendenser til at lade hierarkier blandt de herskende opstå.

Nu hvor USA har stor militær magt men en stadig dalende popularitet i verdenssamfundet, er der et stigende antal lande, der påpeger, at USA ønsker stater med stor magt som regionale landerepræsentanter i Sikkerhedsrådet. Den ellers så populære generalsekretær, Kofi Annan, kritiseres for at støtte USA. USA peger på Tyskland, Japan, Indien, Brasilien og et par af Afrikas stor stater til medlemskab. Protester kommer f.eks. fra Pakistan, der ikke ønsker Indien, Argentina, der ikke ønsker Brasilien, Italien, der ikke ønsker Tyskland osv. Selv om USA's forslag vil give stemmer til at styrke forskellighederne mellem Nord og Syd i Sikkerhedsrådet, er det for langt fra en mere demokratisk forandring end den Danmark bør stemme for.

Det er en svær opgave at ændre i Sikkerhedsrådets beføjelser. Der er i FN nedsat et panel til udvidelse af Sikkerhedsrådet. Det har siddet i 12 år. Mange kan se nødvendigheden i forbedringer af rådets sammensætning. Nu fremkommer panelet med 2 modeller, som begge bygger på udvidelse fra 15 til 24 medlemmer af rådet. Bent Haakonsen vor tidligere FN-ambassadør, der selv har været medlem af dette panel i 2 år, fortæller i FN-bladet om det vanskelige arbejde, som omtales af panelet som midlertidige forslag med gyldighed indtil år 2020. En ændring i rådet er en ændring i FN's Pagt og denne kræver 2/3 flertal blandt de 191 lande herunder de 5 permanente medlemmer. Disse sidste skal jo afgive magt og dette er som bekendt altid svært.

De 2 foreslåede modeller kaldes Model A og Model B

Model A: Forslag om seks nye permanente pladser, samt tre yderligere pladser for to år. I alt ni nye pladser: $5 + 6 + 13 = 24$

Der nævnes ikke hvilke lande, men det foreslås, at de seks nye medlemmer skal fordeles med to fra Afrika, to fra Asien, et fra Latinamerika samt et fra Europa.

Model B: Ingen nye permanente, men otte så-

(Fortsættes på side 11)

Mindeord om Den Tjetjenske Republiks præsident, Aslan Maskhadov

Af Akhmed Zakajev, minister for kultur, information og presse, Den Tjetjenske Republik Ichkeria.

Den 8. marts 2005 døde præsident Maskhadov som resultat af snigmordet begået af de russiske besættelsesstyrker. Den afdøde præsident Maskhadov var blevet valgt i frie demokratiske valg, som blev observeret af OECE og af observatører fra mere end 50 af verdens lande. Maskhadov repræsenterede med sin vilje et absolut flertal af den tjetjenske befolkning, som i ham så et menneske, som havde deltaget i krigen, og som betræbte sig for en fredelig løsning i Tjetjenien. De tjetjenske vælgere, som stemte på Maskhadov, stemte for fred og demokrati i deres republik. Den fredsftale, som blev indgået 12.5.1997 (Aftale om fred og principper for gensidige relationer), gav ham god chance for at danne et demokratisk tjetjensk samfund. Men de revanchistiske kræfter, som på det tidspunkt havde magten i Kreml, forstyrrede hele tiden Maskhadov i at opfylde denne højst vigtige opgave. På trods heraf, var præsident Maskhadov begyndt at genopbygge alle de objekter, som var vigtige for den nationale økonomi, og i den tid førte han en konsekvent kamp mod kriminelle elementer. I september 1999 begyndte den næste russiske aggression, som tvang ham til igen at gribe til våben og genstarte den væbnede kamp mod de russiske besættelsesstyrker. Aslan Maskhadov var en dyb modstander af krig, og en brændende forsvarer af fred, hvil-

ket han beviste med sine talrige fredsinitiativer, hvorved han henvendte sig til de russiske myndigheder. Hans sidste ensidige moratorier for ensidigt at standse alle krigshandlinger beviser klart, at han reelt havde kontrol over de tjetjenske væbnede styrker. De sidste fredsinitiativer fra Maskhadovs side, som blev støttet af internationale organisationer, har tvunget Kremles forbrydere til at organisere dette terrordrab på den legitime tjetjenske leder. Den 8. marts i landsbyen Dojkur-Evla i Den Tjetjenske Republik dræbte de russiske specialstyrker ved snigmord præsident Aslan Maskhadov. Dette nederdrægtige drab på den tjetjenske leder, begået efter ordre fra Vladimir Putin, kan ikke ses som andet end en åben ringeagt overfor en løsning af konflikten på en fredelig måde og overfor verdensopinionen. Og således genfødes i Rusland Stalins og Berias metoder, som beror på et fysisk opgør med politiske modstandere.

Aslan Maskhadov vil for alle verdens jævne mennesker for altid forblive et lysende minde som et menneske, der til sit livs sidste dage bestræbte sig på en fredelig politisk løsning på den russisk-tjetjenske krigskonflikt.

Oversættelse: Margareta Kepinska Jakobsen og C.E. Foverskov.

(Fortsat fra side 10)

kaldte halvpermanente for fire år med mulighed for forlængelse – to fra hvert kontinent. Desuden elleve medlemmer med sæde i to år uden mulighed for forlængelse. Fire fra Afrika, tre fra Asien, tre fra Amerika samt ét fra Europa: $5 + 8 + 11 = 24$

Både model A og model B er forbedringer, men når man tager i betragtning, hvor svært det er at ændre denne struktur, vil det være ønskeligt, at opnå en større form for demokrati for små og/eller fattige lande ved at repræsentationen ikke skal ske gennem nationalstater direkte men igennem de store regioner og valgte af disse.

Danmark har fra 1. april sæde i Sikkerhedsrå-

det. Man kan ønske at EU direkte skal bære de europæiske stemmer i Sikkerhedsrådet, da den afstemningsmodel, der her er på vej i højere grad kan medregne alle indbyggere i området end ved at følge anvisning på at optage de stærkeste landes regeringer i Sikkerhedsrådet. Den Afrikanske Union, Latinamerika, ASEAN og andre regionale sammenslutninger ville også styrke disse regioners demokratiske beslutningsprocesser og fremme et samarbejde om vor globale sikkerhed.

Nu hvor vi kan se, hvordan Sikkerhedsrådet har været, kan vi også se hvordan det bør være og spørge: Hvorfor ikke? + ønske at vi fra Danmark tager initiativ i den retning.

Poland:

Criminal defamation laws hamper free expression

Klippet fra Ipex og OSCE af Gert Poder

Poland's criminal defamation laws have come under heavy criticism from the International Press Institute (IPI) and Reporters Without Borders (Reporters sans frontières, RSF), who say recent court decisions could set a dangerous legal precedent for freedom of expression in the country. They argue that the laws conflict with the European Convention on Human Rights, a treaty to which Poland became a signatory when it joined the European Union in 2004.

On 25 January 2005, a Warsaw court fined publisher Jerzy Urban 5,000 Euro (US\$6,400) for insulting a foreign head of state. The charges stem from an article Urban wrote in the satirical weekly magazine "Nie" ("No") on 15 August 2002 in which the author described Pope John Paul II as "an impotent old man offering a spectacle of horror to the public." The editorial was titled "The Walking Sado-Masochist" and likened the Vatican leader to former Soviet leader Leonid Brezhnev. It was published on the eve of the Pope's visit to his native Poland. A request from the state prosecutor for a 10-month suspended jail sentence was denied.

IPI says the decision shows that the process of bringing Poland's laws in line with EU standards has failed to ensure that freedom of the press and freedom of ex-

pression are protected in the country. Under Poland's Criminal Code, anyone who publicly insults a foreign head of state can be sentenced to prison for up to three years.

In May and July 2004, two Polish journalists were sentenced to jail for slandering a public official, becoming the first individuals to be convicted under Poland's defamation laws since democracy was restored in 1989.

The court cases have prompted the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) to express concern. Its Representative on Freedom of the Media, Miklos Haraszti, has sent a letter to the Minister of Justice urging the government to decriminalise defamation, saying the country's laws give public officials "an elevated level of protection from criticism."

In most EU countries criminal defamation laws have not been used for many years, even if they remain on the statute books. Haraszti says the European Court of Human Rights has ruled on many occasions that jail sentences for journalistic opinions violate Article 10 of the European Convention on Human Rights.

Kilder:

IPI: http://www.freemedia.at/Protests2005/pr_Poland26.01.05.htm

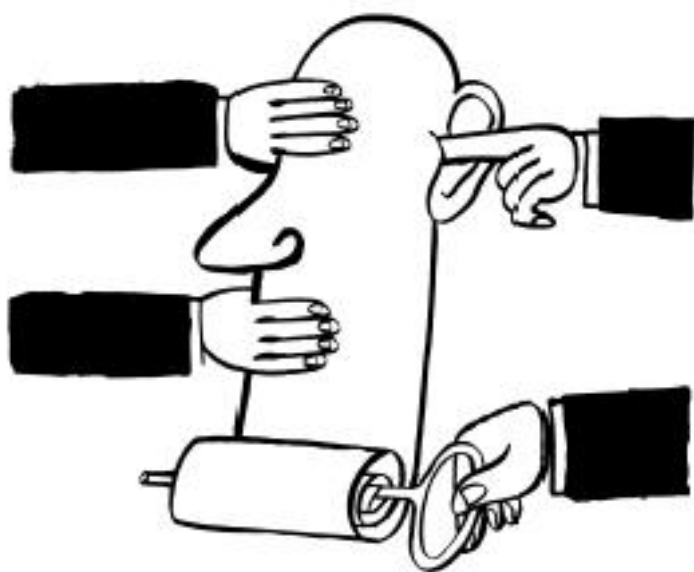
RSF: http://www.rsf.org/article.php3?id_article=12329

OSCE: http://www.osce.org/news/show_news.php?id=4666

ARTICLE 19 Backgrounder on Criminal Defamation: <http://tinyurl.com/45I2I>

International Herald Tribune:

<http://www.ihrt.com/articles/2005/01/25/news/poland.html>

Tegning: Peter Lautrop

OSCE's kritik af Polen

Pressemeddelelse, Wien, 25. januar 2005

The OSCE Representative on Freedom of the Media, Miklos Haraszti, expressed his concern about recent cases in Poland in which journalists have been sentenced to prison terms for criminal libel.

In a letter to the Polish Minister of Justice Andrzej Kalwas, he said that the current provisions may constitute legal precedents curtailing freedom of the media in Poland in the future.

"The trend in most of the democratic world is to offer less protection to public figures than to private individuals," Miklos Haraszti wrote.

"However, the recently applied Polish speech laws do not even offer equal protection to private individuals and public figures. The latter enjoy an elevated level of protection from criticism. These laws should be repealed."

The case of Jerzy Urban, editor of the magazine *Nie*, is an example of how Polish speech laws work. On January 14, a Warsaw prosecutor requested that Mr. Urban be sentenced to a 10-month suspended prison term and fined the equivalent of 5,000 Euros for insulting a foreign head of state in an "offensive" editorial. A court in Warsaw is due to give its verdict.

This case follows the sentencing of two Polish journalists to prison terms in May and July last year for

slandering a public official. These were the first cases of applying criminal libel in democratic Poland.

Haraszti acknowledged the full independence of the courts deliberating in those cases. However, he expressed his disappointment with the lack of action in trying to change the inadequate libel and insult provisions of the Polish law.

In most EU countries such laws have not been used for many years, even if they remain on the statute book. In this regard, Haraszti recalled that the European Court of Human Rights has on many occasions stated that elevated protection for public officials and applied prison sentences for journalistic opinions were contrary to Article 10 of the European Convention on Human Rights.

"Our joint recommendation with the freedom of expression Rapporteurs of the United Nations and the Organization of American States, issued in November 2002, states: "Where libel is still a criminal offence, courts should refrain from imposing prison sentences, including suspended ones," wrote the OSCE media freedom representative.

Haraszti urged Polish authorities to put in force a moratorium on the use of the restrictive laws and to introduce laws to decriminalise libel and defamation.

OSCE - ORGANISATIONEN FOR SIKKERHED OG SAMARBEJDE I EUROPA

OSCE er verdens største regionale sikkerhedsorganisation med 55 deltagende stater fra Europa, Centralasien og Nordamerika. Organisationens aktiviteter omfatter konfliktforebyggelse, krisestyring og genopbygning.

OSCE har hovedkvarter i Wien, Østrig, og har kontorer og institutioner i både København, Geneve, Haag, Prag og Warszawa. OSCE's feltmissioner er placeret i 18 forskellige lande i Sydøsteuropa, Kaukasus og Centralasien.

Konferenceoplæg

Af Signe Trier, cand. mag.

I de senere år er det blevet både vanskeligere og farligere at ytre kritik om magthaverne og samfundsudviklingen i Rusland og Hviderusland.

I begge lande har myndighederne med varierende styrke strammet grebet om de nationale medier. Den foretrukne metode er at tvinge de uafhængige medier i knæ ved at udsætte dem for politisk og økonomisk pres. Men også direkte censur, trusler og fysiske overgreb bliver i stigende omfang anvendt for at lukke munden på kritikere. Konsekvensen er en alvorlig indskrænkning af informations- og ytringsfriheden, hvilket forhindrer en fri og åben samfundsdebat. Mens den direkte censur er stærkest i Hviderusland, er det største problem i Rusland den omsiggribende selvrensensur.

I sidste instans kan udviklingen betyde, at den udenlandske presse bliver en af de få tilbageværende kilder til uafhængig kritisk information. Derfor udgør det et særskilt problem, at udenlandske journalister, som

ikke behager magthaverne, i stigende grad forhindres i at komme ind i de pågældende lande og udføre deres arbejde. Senest har det russiske parlament bakket op om et lovforslag der, hvis det vedtages, kan lukke Ruslands grænser for enhver, der har ytret sig kritisk om magthaverne.

Sådanne tiltag betyder, at marginaliserede synspunkter og interesser i Rusland og Hviderusland risikerer at blive helt isoleret fra omverdenen.

Med konferencen vil vi sætte særligt fokus på begrænsningen af udenlandske mediers arbejdsmuligheder i de to lande. Hensigten er dels at dokumentere de direkte og indirekte konsekvenser af denne udvikling og dels at identificere relevante handlemuligheder.

Efter konferencen vil der blive udarbejdet en rapport med konklusionerne fra konferencen.

Politivold

(En fortsættelse af diskussionen om politivold i tidligere numre)

I en pressemeddelelse udsendt den 6. april rapporterer Amnesty International om 30 sager siden 1991, hvor unge mennesker har været udsat for alvorlige overgreb fra det franske politi.

"... Overgrebene omhandler bl.a. lovstridige drab, umådeholden brug af magt, tortur, mishandling og racistiske overgreb. Mange af sagerne er først afsluttet for nylig, mens andre stadig befinder sig i retssystemet. De fleste anklager om politivold udspringer af situationer med identifikationskontrol, som har udviklet sig voldeligt. Amnesty er bekymret over den manglende respekt for politiets interne retningslinier for opførsel såvel som for de internationale normer på området. Bekymringen gælder bl.a. anklagernes modvilje mod at føre sager mod politifolk, den udbredte mishandling i politiets vare-tægt, unødvendig langsommelighed i retsprocesserne

og en ikke fyldestgørende definition af tortur i straffeloven."

Tegning: Peter Lautrop

Draft Programme (some speakers not yet confirmed)

Freedom of Speech in Russia and Belarus – A Fragile Situation?

A conference organized by The Danish Helsinki Committee for Human Rights, Danish PEN and the Danish Union of Journalists.

Date May 10th, 2005

Place Copenhagen

Time 13.00 – 17.30

13.00 – 13.10 Opening Remarks by Mr. Ole Espersen, Chairman of The Danish Helsinki Committee

13.10 – 13.25 Inside Russia by Ms. Yulia Latynina, journalist

What are the consequences of increasing restrictions on freedom of speech and the media upon the public debate in Russia? What role does the international press play? How will it further affect public debate and knowledge about the political and societal developments in Russia if a new law making it possible to shut out foreign critics is adopted? Russian journalist Yulia Latynina describes Russian public debate and the current conditions of the press.

13.25 – 13.45 Questions from the audience

13.45 – 14.00 Acces Denied, by Mrs. Vibeke Sperling, Danish journalist and former correspondent to Moscow

Vibeke Sperling is one of those journalists who have already been denied access to Russia despite her well-established reputation as a qualified commentator on Russian affairs. How has the shift in attitudes from the Russian authorities affected her and her journalist colleagues? And how does she review the response of Western political institutions and media society to these recent Russian tendencies? Vibeke Sperling examines the developments from a personal perspective.

14.00 – 14.20 Questions from the audience

14.20 – 14.35 Coffeebreak

14.35 – 14.50 Perspectives from Belarus, by Mr. Alexandr Antsipenka, journalist

In Belarus the persecution of the independent press by the Lukashenka regime has left the population in an information vacuum. Therefore knowledge of the real national and international political developments is highly dependent upon access to foreign media. However, the authorities are widely jeopardizing this access as well. Alexandr Antsipenka examines the situation of the press in what has been called the only remaining European dictatorship and the need for international support to independent media in Belarus. What kind of support is needed, is the response from the international community adequate, how does developments in Russia influence the situation in Belarus and can parallels be drawn between the developments in Belarus and Russia?

14.50 – 15.10 Questions from the audience

15.10 – 15.40 The Political Responsibility, with Mr Karol Jakubowicz, Chairman of the CoE Steering Committee on the Mass Media and Mr Per Stig Møller, Danish Minister of Foreign Affairs

What have relevant political institutions, including CoE, EU and the Danish Ministry of Foreign Affairs, done in order to ensure that Russia and Belarus comply with the intentions of the Helsinki Agreement regarding freedom of information and specifically improvement of working conditions for journalists? What are the existing strategies and mechanisms, what are the main obstacles to those and what alternative measures, if any, can be identified?

15.40 – 16.10 Questions from the audience

16.10 – 17.00 The Responsibility of the Professional Media Community, with Mr Aidan White, President of IFJ, Mr Mogens Blicher Bjerregaard, President of the Danish Union of Journalists, Mr Niels Lunde, Editor-in-chief at Danish Daily, Berlingske Tidende.

What can the professional media community/NGO's do in order to protect journalists right to report freely from the countries in question and to keep issues in those countries of press freedom and the societal developments as such on the international agenda? Is it true, as some critics claims, that the international community has generally failed to take an interest in the region since the turbulent nineties? How can support for independent media and access to information be strengthened and improved?

17.00 – 17.25 Questions from the audience

17.25 – 17.30 Concluding Remarks by Mr. Ole Espersen

Lægers ytringsfrihed

Af John Philip, professor, dr. Med.

Niels Høiby (red.): Råb op og sig stop! Lægers Ytringsfrihed i krise, Gyldendal, 2005, 148 sider.

Dansk Selskab til Sikring af Lægers Ytringsfrihed (DSL) har netop publiceret en debatbog, hvis formål er at pege på, at offentligt ansattes lægers ytringsfrihed er truet. Bogen består af en række indlæg fra læger, som er blevet afskediget fra overlægestillinger, fordi de har gjort opmærksom på store faglige problemer indenfor deres ansvarsområder. Derved er de kommet i et modsætningsforhold til deres administrationer. Resultatet er blevet afskedigelse. De tre kapitler herom dokumenterer klart de administrative overgreb. Disse sager har de pågældende allerede tidligere redegjort for, men når man læser dem igen, forekommer forløbene utrolige. Niels Høiby gennemgår kort den ene sag (overlæge Tom Skyhøj Olsens) og viser, at pressen ("TV"), som i virkeligheden startede sagen, ikke kunne beskytte Skyhøj Olsens.

I bogens 2. del kommenterer en række autoriteter indenfor ytringsfrihed, jura og etik problemstillingerne, som de omtalte tre og en række andre lignende sager rejser. Torben Ishøy, der er formand for Transparency International-Danmark beskriver den rolle, som en overbringer af dårlige nyheder traditionelt har. Ishøy skriver, at "budbringeren oftest karakteriseres som illoyal eller som stikker." Det er en urimelig karakteristik af et ærligt menneske med hjertet på rette sted og et betydeligt mod. I det engelske sundhedsvæsen, hvor fortieser af kritisable forhold i en del tilfælde har ført til skandaler, har manglende information været forklaret ved, at de ansatte var bange for, at deres oplysninger om kritisable forhold kunne ramme dem selv. I England har man derfor vedtaget en lov, som understøtter den enkeltes ret til at ytre sig (Public Interest Disclosure Act).

Afdelingschef hos Folketingets Ombudsmand Lenart Frandsen understreger på egne vegne, at læger har et retsligt grundlag for at kunne ytre sig, men at hovedproblemet ligger i skjult disciplinering (selvcensur) eller skjulte sanktioner. Han peger på en række forhold som kritikere ansat i sundhedssystemet (og andre offentlige væsener) bør tage i betragtning, når de går til offentlig-

heden om fagligt kritisable forhold, men understreger også, at der er en pligt til at gøre opmærksom på faglige problemer. Cand.polit Carsten Lunding efterspørger en etisk kodex for embedsmænd og kritiserer, at en sådan ikke findes, Hans afsnit om DJØF'ernes rolle i det offentlige system, ikke mindst i sundhedssystemet, peger specielt på Djøffernes idealer, som gør dem synonyme med de institutioner, de repræsenterer. Dette afsnit er særdeles læseværdigt også for andre offentligt ansatte end netop læger. Chefjurist i Dansk Journalistforbund peger på lægeløftet som mange lægers baggrund for at ytre sig , når sundhedsmæssigt uforsvarlige forhold giver anledning til det. Men da erfaringerne viser, at det kan have store omkostninger for den enkelte læge at ytre sig i overensstemmelse med sin overbevisning og samvittighed, er der god grund til at antage, at alt for mange læger ikke får fortalt offentligheden om kritisable forhold. Også hun peger på skjulte sanktioner, som kan være næsten lige så byrdefulde som en afskedigelse og hun slutter med at understrege, at respekt for lægers ytringsfrihed er til gavn for hele det danske sundhedssystem og dermed det danske samfund. Dette er hovedtemaet i Inger Marie Bruun-Vierøs indlæg. Hun slår fast, at vi har pligt til at værne om ytringsfriheden, som især skal håndhæves af hensyn til samfundets udvikling og ikke i samme grad af hensyn til individet. Hun peger også på, at der i Sverige er lovgivet om offentligt ansattes forpligtelse til at deltage i den offentlige debat.

I et efterskrift peger Niels Høiby, som har været og er primus motor i kampen for Lægers Ytringsfrihed, på, at det er den svage gruppe, patienterne, der bliver de egentlige tabere sammen med budbringerne i dette ubehagelige magtspil.

Debatbogen dokumenterer klart behovet for, at der også lovgives i Danmark om offentligt ansattes ytringsfrihed. Men det er også klart, at lovgivning alene ikke løser problemerne om skjult disciplinering og selvcensur. Her kan kun en holdningsændring hjælpe. Det er meget beklageligt, at mange administratorer, som har været involverede i disse sager, ikke har følt sig forpligtet af den grundlovssikrede ret til ytringsfrihed. Lige

(Fortsættes på side 17)

Ondskabens alligevelhed

Af Gert Poder

Hvis man skal tro forfatteren Christian Jungersens "Undtagelsen", burde menneskeheden for længst være gået til grunde i kævl og strid.

Den amerikanske syrepsykolog R. D. Laing skrev en gang i 60'erne en bog med den tænksomme titel "Knuder". Fidusen var, at hvis man var normal i hovedet, så gav man op efter en halv side, mens de virkelig skudte i roen fortsatte til sidste side – uden nogensinde at kunne finde hoved og hale i psykologens verbale knuder.

På samme måde er det med Christian Jungersens "Undtagelsen", blot med den forskel at hvor "Knuder" kunne være i en brystlomme, bliver den nødvendige ryg-sæk fyldt ganske godt op af Jungersens prisbelønnede roman på 621 sider.

Der er glimrende plots i bogen. Det er historien om, hvorledes en håndfuld medarbejdere på det fiktive "Dansk Center for Information om Folkedrab" langsomt men sikkert flår englevingerne af hinanden og mister enhver menneskelig værdighed. Et eller andet sted i den virkelige verden, udenfor selvretfærdighedens rosenhave, går et menneske rundt og ønsker dem ondt. Trusler på livet i emails, pakker med blod, et mystisk dødsfald i den nærmeste kreds – intet bliver de fire kvindelige kolleger skånet for.

Mens mændene omkring dem har travlt med at hygge deres egne kartofler, farer de fire amazoner i flæsket på hinanden som gladiatorer i Colosseum. Intet middel er helligt – ulovlige back-ups af Centrets e-mails og indbrud i en kollegas villa er kun en del af handlingens dramatiske forviklinger. Menneskeværd i frit fald som offer for angstens psykologi.

Endnu et af bogens kvikke påhit er en række ar-

tikler fra Centerets medarbejdere, som informerer omverdenen om ondskabens psykologi, drivkræfterne bag folkedrab og menneskets trang til selvdestruktion. Centrets målsætning er åbenbart at udvinde en vaccine mod ondskab ved at skabe resistens gennem oplysning. Jøsses, Grundtvig har sandelig ikke levet forgæves.

Stereotypernes holdeplads

Uden modsætninger intet drama, og derfor bygger "Undtagelsen" da også på en uindtagelig fæstning af menneskelige kontraster. Her er "os og dem", vinderne og taberne, kollektiv versus personlig lidelse, godhed og ondskab, indifferens contra handling, tosomhed mod ensomhed, fortrop og bagtrop, følsomhed og rigiditet, de indviede og de udstødte, de perfekte og de sjuskede – samt enhver tænkelig kliché om hvem hinanden er, tænker og gør uden for arbejdstiden.

I løbet af ganske kort tid er disse småkedelige borgerlige akademikere med deres designermøbler og lørdagsmiddage i en klinisk velordnet vennekreds med selvgodheden i højeste gear forvandlet til soldater, der fører en kun delvis erklæret krig. Sådan cirka side 460 går det op for Centrets kønne, søde intelligente pige, at noget absolut ikke er, som det burde være...

Desværre for Jungersen er kæden imidlertid for længst hoppet af. Det er der mange grunde til, men én af dem er, at så selvcentrerede, selvdestruktive og handlingslammede kan en håndfuld rimeligt begavede aktive mennesker i deres bedste alder simpelthen ikke være. Jungersen påstår derimod, at menneskeret først opstår, når vi tvinges til at æde de store ord og se den indre svinehund direkte i øjnene.

En bog på over 600 sider skal være ekstremt vel-

(Fortsættes på side 18)

(Fortsat fra side 16)

så beklageligt er det, at der er et interessemodsætningsforhold mellem de administrative og de lægefaglige grupper, når det handler om kvalitetssikring af det lægefaglige niveau. Alle må have samme interesse i at gøre tingene på den bedst mulige måde. Der bør være

sammenhæng mellem budgetansvar og fagligt ansvar, og er bevillingerne for små, må alle tage ansvar for, hvor nedskæringerne skal ske og melde klart ud, hvad der er gjort og hvorfor.

skrevet, hvis den skal overleve og "Undtagelsen" er da også godt skrevet. Desværre kvæler bunken af stereotyper langsomt men sikkert ethvert citament til at tro på handlingen. Den fiktive realisme forsvinder uden at blive erstattet med en ny mystisk eller fantastisk dimension. Persongalleriet går i opløsning, og dermed forsvinder også læserens tillid til, at dette paraniode tankegods kan erstattes med noget, der ligner almindelig hæderlig menneskelig adfærd. Alle kendte normer og værdier er udslettet undervejs – hulemennesket revisited.

Christian Jungersens kunstneriske problem er, at han gentager de tidlige modernisters forsøg på at se sig selv med en fremmed arts øjne – med deres, de ondskabsfuldes – for at give liv til den magiske undtagelse, ligesom i historien om Schindlers Liste. Denne afhumanisering af mennesket helt ud i dets følelser har Sartre beskrevet i et essay om den franske digter Ponge, "Mennesket og Tingene" (Situationer, Gyldendal 1964).

Sartres pointe er, at Ponge i sit forsøg på at rumme spændet mellem det moderne menneskes fornemmelse for det fantastiske og det materielle, overser én af konsekvenserne af Guds død. "Så længe Gud var levende var mennesket roligt: det vidste sig betragtet, iagttaget. I dag, hvor det selv er Gud og hvor dets blik frembringer alt, vrider det halsen om på sig selv for at se sig selv." (Sartres egen note).

"Undtagelsen" vrider halsen om på hverdagens empati som menneskets bedste våben mod ondskab, og overskrider derved grænsen mellem ægte fiktion og en postuleret virkelighed, der oven i købet viser sig at være falsk. Resultatet er ikke kunst, men tomrum, og konceptualiseret tomrum er blot et affaldsprodukt af den menneskelige fantasi – ligesom bøndernes gylle og industriens CO₂-udslip.

Det minder om dengang det var opportunt at være anti-kunstner – indtil generationen af kunstneriske "vilde" gabethoveder måtte erkende, at anti-kunst bygger på den samme forestilling om kunst som det, den foregiver at bekæmpe. Asger Jorn og Jørgen Nash har ikke levet forgæves.

Fantasi uden formler

I modsætning til disse to lalleglade kunstnerhvalpe byg-

ger "Undtagelsen" som al anden konceptkunst på antagelser om, at menneskelig adfærd kan beregnes, forudses, sættes på formler og styres gennem forud fastlagte procedurer. Algoritmernes tyranni har forgiftet den vestlige civilisations udvikling siden Gutenberg opfandt trykpressen og derved smadrede den såkaldte "sorte" middelalders blomstrende "Ingenio & Artes"-kultur.

Dette teknologiske kvantespring lagde i stedet grundstenen til nutidens visuelle individualisme med dens hang til fragmentering, linieær tænkning og påtvungne mønstre. Resultatet kender vi: Troens forfald, kolonialiseringen af verdens ressourcer, naturens sammenbrud, udbredelsen af masseødelæggelsesvåben, Verden ifølge Bush, frygten for terrorsamfundet og truslen om de islamiske horders uundgåelige overtagelse af Vestens arveguld.

Fra et pacifistisk synspunkt er det tiltrækkende, at Christian Jungersen genoplever 50'ernes og 60'ernes opgør mod "the War Machine". Det bekymrende er, at grundlaget ikke er respekten for en universel humanisme men en nihilisme – et postulat om mennesket som ondskabens behersker i et univers uden moderation – som næppe er egnet til at forsvare grundlæggende menneskelige rettigheder.

"Undtagelsen" er bagom sin insisteren på modernitet endnu en sang fra de kolde lande om intethed som en sjæleædende maskine, styret af magtens ulveklæder. Et postulat om at løven aldrig mere kan græsse med lammet. Bogen er derfor også et testamente over en generation af kunstneres lemmingedrift mod åndelig dehydrering.

Christian Jungersens roman lægger sig på linje med den linde strøm af main-stream litteratur, film og teater, som gennem veldrejet karrikatur af reklamernes og soap-operaernes OTA Solgryn-verden har taget kunstnerisk patent på virkeligheden. Virkeligheden reduceret til en påstand om, at virkeligheden ikke eksisterer uden for konceptet om virkeligheden. Og eksperten har altid ret.

På falderebet – som modgift til Jungersens afsvedne ørkenland – blot disse to linjer af P.H.:

"Stig værdighed. Stig frihed, lighed og broderskab. Vejen er lang. Stå op og gør den kortere."

Nyt fra sekretariatet

Af Ole Richter, daglig leder

Februar måned har været præget af omlægningen af vort edb-system. Det har taget tid og kræfter, men ved en ihærdig indsats fra Tom Rytlanders og fra vor IT-konsulent Julian Karolinis side er det nu lykkedes at få det hele bragt på plads og at få lovliggjort vor software. Nu leder vi kun efter sagerne, så det skal nok gå.

Den tekniske redaktion af vores hjemmeside www.helsinki-komiteen.dk er overtaget af Jørgen Olsen, der vil udforme hjemmesiden således, at man direkte kan melde sig til vores debاتمøder. Det er også hensigten, at lederen fra menneskeRET & VRANG skal kunne findes der – og efterhånden også hele bladet.

Der er også planer om at gøre menneskeRET & VRANG layout-mæssigt lidt mere indbydende. Dette er absolut ingen kritik af det arbejde, som nu udføres ved produktionen af bladet, men blot et forsøg på at styrke bladet overfor offentligheden. Vi har nemlig til vor glæde konstateret, at bladet læses mod stor interesse.

Arbejdet med Højskoleprojektet skrider fremad. Projektet går i korthed ud på at invitere unge fra de nye EU-lande til ophold på danske højskoler for at give dem de nødvendige værktøjer til opbygning af civilsamfund, demokrati og menneskerettigheder i deres hjemlande. Projektet skulle gerne brede sig til dele af det øvrige Øst- og Centraleuropa.

I begyndelsen af marts fik vi endelig på Niels Groths initiativ nedsat et Undervisningsudvalg, der skal komme med undervisningsmateriale, forslag til undervisningsprogrammer, undervisningsindhold m.m. til brug for vores undervisning i demokrati og menneskerettigheder i folkeskolens ældste klasser og i gymnasiet.

I april deltager vort medlem Henning Gjellerod i FNs Menneskeretskommissions session i Genève som ngo-medlem af Udenrigsministeriets delegation.

Sidstel!

Til vor store glæde er det lykkedes os i samarbejde med advokat Jørgen Høggild at skaffe en ung kvindelig afghaner opholdstilladelse efter Udlændingelovens § 7 stk. 2, dvs. efter forhold svarende til konventionsflygtninge.

Hun var kommet til Danmark i forbindelse med ægteskab med en herboende afghansk mand. Han brød sig imidlertid ikke om hende, og hun måtte kun forlade hjemmet alene, når hun skulle til danskundervisning. Hun blev slået af ham og af svigerfamilien, som de boede sammen med, og blev beskyldt for utroskab.

Til sidst blev det for meget for hende, og hun flygtede til Frelsens Hærs Krisecenter, Den Åbne Dør, på Vesterbro. Frelsens Hær tog kontakt til Helsinki Komiteen. Vi samlede baggrundsmateriale sammen om enlige kvinders forhold i Afghanistan og ansøgte om asyl for hende. Endvidere indledte vi et samarbejde med advokaten, og de fælles anstrengelser resulterede i at hun fredag den 1. april – på hendes fødselsdag (og nej, det var ikke en aprilsnar!) fik asyl.

Hun er kvik og har efter kun 2 års ophold i Danmark lært sig godt dansk, selvom hun kun havde gået to år i skole i Kabul (talebanerne!). Hun har selvfølgelig fået job i Føtex, som er overordentlig glade for hende. Hun bliver givetvis en af de flygtninge, der er en fordel for Danmark.

Oplæg til debاتمøde

Af Frederik Stjernfelt

Et af de emner, Jens-Martin Eriksen og jeg har interesseret os for i vores to bøger "Hadets anatomi" og "Krigens scenografi", er karakteren af den serbiske krigsplanlægning. Blandt andet takket være Haag-domstolens arbejde ved vi i dag betydelig mere om karakteren af denne krigsplanlægning end tidligere. Jeg vil her opridsede nogle af hovedlinjerne i krigsplanlægningen, ideologisk, intellektuelt, organisatorisk, politisk, militært, logistisk. Meget tyder på, at den centrale planlægning og logistik er

blevet foretaget ad semi-hemmelige kanaler, primært organiseret via det serbiske indenrigsministerium og Milosevic' næstkommanderende Jovica Stanisic. I det omfang dette er korrekt, kan den serbiske stat under Milosevic måske beskrives ved Fraenkels gamle begreb om "dual state": En fordobling af statsapparatet, hvoraf en skjult og informel del, baseret på personlige netværk, varetager sager af sikkerhedspolitisk karakter, der ikke tåler dagens lys.

Kalender:

Debatmøder på Helsinki Komitéen:

(den anden tirsdag i hver måned)

tirsdag d. 12. april kl. 16.30

Frederik Stjernfelt

universitetslektor og forfatter til to bøger om eks-Jugoslavien

Serbisk krigsplanlægning

se nærmere præsentation på side 19

tirsdag d. 19. april kl. 16.30

Grigory Patsko

russiske militærjournalist indbudt af Dansk Pen og DHK

Patsko har været dømt for landsforræderi i forbindelse med whistleblowing om den russiske Stillehavsflåde dumpning af radioaktivt affald

Mødestedet kan snarest oplyses af sekretariatet

Andre arrangementer:

tirsdag d. 10. maj kl. 13.00-17.00

Konference om ytringsfrihed i Rusland og Belarus

Mødestedet kan snarest oplyses af sekretariatet

mandag d. 30. maj kl. 16.30

Generalforsamling

Forslag til generalforsamlingen skal være

sekretariatet i hænde senest den 20 .april

Planlagte debatmøder

tirsdag d. 14. juni kl. 16.30

Annette Warring

Professor, dr.phil

Historiemisbrug, magt og erindringspolitik,

tirsdag d. 9. august kl. 16.30

Hjalte Rasmussen

Professor, dr.jur, Københavns Universitet

EU's forfatningstraktat i kritisk lys

Debatmøderne afholdes i komiteens lokaler, Gothersgade 89, 1. sal

Alle er velkomne. Der er gratis adgang samt kaffe, te og småkager.

Tilmelding venligst på sekretariatets e-mail: main@helsinki-komiteen.dk eller tlf.: 33 91 81 10

Bestyrelse:

Ole Espersen - formand
Gerd Battrup
Hans Henrik Brydensholt
Torben Ishøj
Anse Leroy
Gitte Seeberg

Rådgivende komité:

Alken, Ib
Altschuler, Finn
Barfoed, Niels
Bennedsen, Dorte
Bille, Grete
Blinkenberg, Lars
Christensen, Arne Piel
Czartoryski, Adam

Elmquist, Bjørn
Estrup, Jørgen
Gelfer-Jørgensen, Mirjam
Gjellerod, Henning
Groth, Niels
Gulmann, Claus
Hvidt, Kristian
Jakobsen, Margareta Kepinska
Jerichow, Anders
Krag, Helen

Langebæk, Steen
Mottelson, Ben
Nikqi, Riza
Nørgaard, Per
Pedersen, Klaus Carsten
Petri, Michael
Pundik, Herbert
Rehof, Lars Adam
Richter, Ole
Riishøj, Søren

Rubow, Caroline
Seeberg, Gitte
Severinsen, Hanne
Siesby, Erik
Trolle, Eskild
Vasegaard, Gertrud
Weissmann, Vladimir